

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

OFISI YA RAIS - TAWALA ZA MIKOA NA SERIKALI ZA MITAA

**MWONGOZWA UCHAGUZI WA VIONGOZI WANGAZI
ZA VIJILI, VITONGOJI NA MITAA UTAKAOFANYIKA
TAREHE 24 NOVEMBA, 2019**

*(Umetolewa kwa mujibu wa Kanuni za Uchaguzi wa Viongozi
wa Serikali za Mitaa za Mwaka 2019)*

**MWONGOZOWA UCHAGUZI WA VIONGOZI WA NGAZI
ZA VIJILI, VITONGOJI NA MITAA UTAKAOFANYIKA
TAREHE 24 NOVEMBA, 2019**

*(Umetolewa kwa mujibu wa Kanuni za Uchaguzi wa Viongozi
wa Serikali za Mitaa za Mwaka 2019)*

1.0 UTANGULIZI

Mwongozo huu wa Uchaguzi wa Viongozi wa Vitongoji, Vijiji na Mitaa unakusudia kuainisha kwa lugha rahisi maudhui ya Kanuni za Uchaguzi wa Viongozi wa Ngazi za Msingi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa wa mwaka 2019. Kwa mujibu wa Mwongozo huu wa Uchaguzi ngazi za msingi zina maana ya mitaa katika Mamlaka za Miji, Vijiji na Vitongoji katika Mamlaka za Wilaya na Mamlaka za Miji zenye Vijiji na Vitongoji na Vitongoji katika Mamlaka za Miji Midogo.

Kwa kuanisha maudhui ya Kanuni hizo, Mwongozo utawawezesha Wasimamizi, Wasimamizi Wasaidizi, Wasimamizi wa Vituo vya Uchaguzi na Wadau wengine wa Uchaguzi kufahamu majukumu yao katika kusimamia, kuendesha na kushiriki Uchaguzi. Aidha, Mwongozo huu utawaweza wadau hao wa Uchaguzi, pamoja na mambo mengine, kufahamu haki na wajibu wa wapiga kura na vyama vya siasa.

Ni mategemeo ya Ofisi ya Rais - TAMISEMI kuwa, kupitia Mwongozo huu, Uchaguzi utafanyika katika mazingira huru, amani na haki kwa washiriki wote. OR - TAMISEMI kama Mamlaka ya Uchaguzi inatarajia kuwa Wasimamizi, Wasimamizi Wasaidizi, Wasimamizi wa Vituo, Mawakala na Wadau wengine wote wa Uchaguzi watahiriki katika shughuli za Uchaguzi wakizingatia maslahi mapana na nchi yetu ikiwa ni pamoja na kudumisha demokrasia, amani, utulivu, mshikamano na umoja wa kitaifa.

Pamoja na kufafanua Kanuni za Uchaguzi kwa lugha rahisi, Mwongozo huu umejumuishia pia mtiririko wa matukio ya

Uchaguzi kuanzia tarehe ya Tangazo la Uchaguzi hadi tarehe ya Uchaguzi. Ratiba ya Uchaguzi imefanywa kuwa ni sehemu ya Mwongozo huu ili kurahisisha rejea.

OR – TAMISEMI kama Mamlaka ya Uchaguzi wa Serikali za Mitaa inawatakia wadau wote wa Uchaguzi, Uchaguzi ulio huru na haki ili kuimarisha demokrasia katika nchini yetu.

2.0 TANGAZO LA UCHAGUZI

2.1 Waziri mwenye dhamana ya Uchaguzi atatakiwa kutoa Tangazo la Uchaguzi tarehe 26 Agosti, 2019 litakaloainisha ratiba ya Uchaguzi na shughuli zinazohusiana na Uchaguzi na masharti muhimu ya Uchaguzi.

2.2 Tangazo hilo litatolewa katika Magazeti ya Kiswahili na Kiingereza yanayo sambazwa nchi nzima na katika vyombo vingine vya habari.

2.3 Kutolewa kwa Tangazo kutakuwa ni mwanzo wa mchakato mzima wa shughuli za Uchaguzi.

3.0 KUTANGAZA MAJINA NA MIPAKA YA VIJJI, VITONGOJI NA MITAA

3.1 Kila Msimamizi wa Uchaguzi atatakiwa kutangaza majina ya maeneo na mipaka ya kila mtaa, kitongoji au kijiji kwa wakazi wa maeneo hayo kwa kuzingatia Orodha ya vijiji, vitongoji na mitaa iliyotangazwa katika Gazeti la Serikali.

3.2 Tangazo la majina na mipaka ya vijiji, vitongoji na mitaa litatangazwa tarehe 13 Septemba, 2019.

3.3 Utaratibu huu una lengo la kuwawezesha wakazi wa maeneo hayo kutambua na kufahamu mipaka yao ya maeneo ya Uchaguzi.

4.0 RATIBA YA SHUGHULI ZA UCHAGUZI

4.1 Kila Msimamizi wa Uchaguzi na Msimamizi Msaidizi wa

Uchaguzi anatakiwa kuzingatia ratiba ya matukio ya Uchaguzi kama ilivyo katika Kanuni za Uchaguzi na Mwongozo huu.

- 4.2 Kila Msimamizi wa Uchaguzi atahakikisha anaendesha Elimu ya Umma kuhusu Uchaguzi kwenye ngazi mbalimbali na kwa wadau mbalimbali wa Uchaguzi katika Halmashauri husika.
- 4.3 Kila Msimamizi wa Uchaguzi atatakiwa kufahamu idadi ya vijiji, vitongoji au mitaa itakayohusika kufanya Uchaguzi na kufahamu idadi ya wakazi waliojiandikisha kupiga kura ili kupeleka idadi ya kutosha ya karatasi zinazotakiwa wakati wa upigaji kura katika kila eneo.

5.0 KUTOA MAELEKEZO KUHUSU UCHAGUZI

- 5.1 Wasimamizi wa Uchaguzi watatoa maelekezo kuhusu Uchaguzi tarehe 23 Septemba, 2019.
- 5.2 Maelekezo hayo yataelezea masuala muhimu yafuatayo:
 - a) Tarehe ya kufanyika kwa Uchaguzi ambayo ni tarehe 24 Novemba, 2019;
 - b) Muda na sehemu ya kuandikisha wapiga kura;
 - c) Mahali na muda utakapofanyika Uchaguzi;
 - d) Kuwataka wakazi wote wenyesifa za kupiga kura kujiandikisha ili washiriki Uchaguzi;
 - e) Kuwataka wakazi wenye umri wa miaka ishirini na moja au zaidi wanaotaka kugombea nafasi ya Uenyekiti wa Kijiji, Ujumbe wa Halmashauri ya Kijiji, au Uenyekiti wa Kitongoji, Uenyekiti wa Mtaa au Ujumbe wa Kamati ya Mtaa kuchukua fomu za kugombea kutoka Ofisi ya Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi;
 - f) Tarehe, muda na mahali pa kuchukua fomu na kurudisha. Muda huo hautazidi siku saba, yaani

- kuanzia tarehe 29 Oktoba hadi tarehe 4 Novemba, 2019;
- g) Siku ya uteuzi wa wagombea wa Uchaguzi ambayo itakuwa tarehe 5 Novemba, 2019;
 - h) Muda wa kuwasilisha pingamizi dhidi ya uteuzi wa mgombea yeyote ambao utanza tarehe 5, Novemba hadi tarehe 6 Novemba, 2019;
 - i) Kipindi cha kuendesha mikutano ya kampeni za Uchaguzi ambacho kitakuwa ni siku saba kabla ya siku ya Uchaguzi kuanzia tarehe 17 Novemba hadi tarehe 23 Novemba, 2019; na
 - j) Masuala mengineyo yanayohusu Uchaguzi.

6.0 UTEUZI WA WASIMAMIZI WASAIDIZI WA UCHAGUZI

- 6.1 Kutakuwa na Wasimamizi Wasaidizi wa Uchaguzi kwa kila mtaa, kitongoji na kijiji watakaoteuliwa na Msimamizi wa Uchaguzi;
- 6.2 Wasimamizi Wasaidizi wa Uchaguzi na maafisa wengine watakaoteuliwa wanatakiwa kuwa na sifa zifuatazo:-
 - (a) Wasiwe na dhamana au uongozi katika chama chochote cha siasa;
 - (b) Wawe ni watumishi katika Utumishi wa Umma (Public Service);
 - (c) Wawe na uadilifu.
- 6.3 Uteuzi wa Wasimamizi Wasaidizi wa Uchaguzi utafanyika kuanzia tarehe 16 Septemba hadi tarehe 22 Septemba 2019.

7.0 UANDIKISHAJI WA WAPIGA KURA:-

- 7.1 Msimamizi wa Uchaguzi atateua Mtumishi wa Umma mwenye sifa na uadilifu ambaye ataandikisha na kuandaa Orodha ya Wapiga Kura.
- 7.2 Uteuzi wa Watumishi wa Umma watakaoandikisha wapiga kura na kuandaa Orodha ya Wapiga Kura utafanyika tarehe

3 Oktoba, 2019.

- 7.3 Watendaji wa Vijiji, Mitaa na Kata hawataruhusiwa kuandikisha au kuandaa Orodha ya Wapiga Kura.
- 7.4 Uandikishaji utafanyika katika Kitongoji kwa ajili ya Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Kijiji, Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji na Mwenyekiti wa Kitongoji. Aidha, kwa upande wa Mitaa uandikishaji utafanyika katika Mtaa kwa ajili ya Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Mtaa na Wajumbe wa Kamati ya Mtaa.
- 7.5 Uandikishaji wa Wapiga Kura utafanyika kwa muda wa siku saba kuanzia tarehe 8 Oktoba, 2019 hadi tarehe 14 Oktoba 2019.
- 7.6 Uandikishaji wa Wapiga Kura utafanyika kwenye majengo ya Umma na pale ambapo hakuna jengo la umma, uandikishaji utafanyika sehemu ambayo Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi atakuwa amekubaliana na Viongozi wa Vyama vya Siasa.
- 7.7 Vituo vya uandikishaji wa Wapiga Kura vitafunguliwa saa mbili kamili asubuhi na kufungwa saa kumi na mbili kamili jioni.
- 7.8 Vyama vya Siasa vitaruhusiwa kuweka mawakala wao wakati wa uandikishaji wa Wapiga Kura kwa gharama zao.
- 7.9 Wakati wa uandikishaji wananchi hawataulizwa masuala yanayohusu shughuli zao, uanachama wa chama cha siasa au dini.
- 7.10 Tarehe 15 Oktoba, 2019 Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi atabandika Orodha ya Wapiga Kura katika sehemu ya matangazo ya Uchaguzi ili wananchi wakague Orodha ya Wapiga Kura na kuweka pingamizi kama litakuwepo.
- 7.11 Mkazi aliyejiandikisha kupiga kura atakuwa na haki ya kuweka pingamizi katika muda wa siku saba kuanzia tarehe 15 Oktoba, 2019 hadi tarehe 21 Oktoba, 2019.
- 7.12 Pingamizi dhidi ya mtu kuandikishwa kuwa Mpiga Kura litawasilishwa kwa Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi

ambaye atatakiwa kulitolea uamuzi ndani ya muda wa siku mbili tangu tarehe ya mwisho ya ukaguzi wa Orodha ya Wapiga kura yaani tarehe 21 Oktoba hadi tarehe 22 Oktoba, 2019.

8.0 UTEUZI WA WASIMAMIZI WA VITUO

Uteuzi wa Wasimamizi wa Vituo utafanyika kuanzia tarehe 26 Septemba hadi tarehe 22 Septemba, 2019.

9.0 SIFA ZA MPIGA KURA

9.1 Mpiga Kura katika Uchaguzi atatakiwa kuwa na sifa zifuatazo:

- (a) awe ni raia wa Tanzania;
- (b) awe na umri wa miaka 18 au zaidi;
- (c) awe ni mkazi wa kijiji au kitongoji au mtaa ambao Uchaguzi unafanyika;
- (d) awe hana ugonjwa wa akili uliothibitishwa na daktari anayetambulika na Serikali au Bodi ya Utabibu; na
- (e) awe amejiandikisha kupiga kura katika kitongoji au mtaa au kijiji husika.

9.2 Mtu atapoteza sifa za kupiga kura endapo:

- (a) hana moja wapo ya sifa zilizoainishwa hapo juu;
- (b) amejiandikisha kupiga kura katika kituo zaidi ya kimoja.

10.0 SIFA ZA MGOMBEA

10.1 Mkazi yeyote wa kijiji au kitongoji au mtaa anaweza kugombea nafasi yoyote katika Uchaguzi endapo;

- (a) ni raia wa Tanzania;
- (b) ana umri wa miaka 21 au zaidi;
- (c) anaweza kusoma na kuandika Kiswahili au Kiingereza;
- (d) ana shughuli halali ya kumwezesha kuishi;
- (e) ni mwanachama wa Chama cha Siasa na amedhaminiwa na Chama hicho;
- (f) hajawahi kupatikana na hatia kwa kosa la utovu wa

uaminifu katika kipindi cha miaka mitano kabla ya tarehe ya uchaguzi; na
(g) hana ugonjwa wa akili.

10.2 Kosa la utovu wa uaminifu linajumuisha makosa ya wizi, udanganyifu, utapeli, kubaka, kuua, unyang'anyi na makosa mengine kama hayo ambayo yanayomfanya mtu aonekane mbele ya jamii kuwa ana utovu wa uaminifu katika jamii.

10.3 Mtu hatakuwa na sifa za kugombea nafasi yoyote katika Uchaguzi endapo:

(a) amepoteza sifa zilizoainishwa hapo juu;

(b) amehukumiwa hukumu ya kifo na Mahakama za Tanzania au anatumikia kifungo cha zaidi ya miezi sita jela;

(c) hajatangaza kuwepo kwa mkataba au maslahi katika kampuni yenye mkataba na kijiji ambacho anataka kugombea;

(d) amepoteza sifa ya kupiga kura;

(e) hatojaza fomu ya kuheshimu taratibu za maadili; au

(f) ataajiriwa au kuteuliwa katika wadhifa wowote katika Utumishi wa Umma au kuchaguliwa katika nafasi ya udiwani, ubunge, uspika wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, umakamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania au urais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

11.0 KUCHUKUA NA KUREJESHA FOMU ZA KUGOMBEA UONGOZI

11.1 Wasimamizi wa Uchaguzi wataandaa fomu za kugombea nafasi zilizotajwa katika Kanuni na Mwongozo huu. Kila fomu itakuwa na nembo ya Halmashauri.

11.2 Fomu za kugombea nafasi za uongozi katika Uchaguzi zitatolewa kuanzia tarehe 29 Oktoba hadi tarehe 4 Novemba, 2019 kuanzia saa moja na nusu asubuhi hadi saa kumi kamili

jioni.

- 11.3 Kila Msimamizi wa Uchaguzi atatakiwa kuhakikisha kuwa fomu za wagombea zinakuwepo za kutosha na zitatolewa bila masharti wala malipo ya aina yoyote.
- 11.4 Mtu aliyechukua fomu ya kugombea nafasi ya uongozi atahakikisha anarejesha fomu husika ndani ya muda wa siku saba tangu siku ya kwanza ya utoaji wa fomu na baada ya fomu kurejeshwa mwombaji atapewa nakala moja na nakala moja itabaki kwa Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi.

12.0 SEMINA ZA UCHAGUZI

- 12.1 Wasimamizi wa Uchaguzi watatakiwa kufanya maandalizi ya kutosha na kuandaa semina ambazo Kanuni za Uchaguzi zitajadiliwa na kueleweka kwa Wasimamizi Wasaidizi na maafisa watakaohusika katika ngazi zote pamoja na Viongozi wa Vyama vya Siasa.
- 12.2 Wasimamizi wa Uchaguzi kwa kushirikiana na/au kwa kuwatumia Maafisa wa Halmashauri au Maafisa wengine wa Umma watakuwa Wakufunzi wa Semina za Uchaguzi katika maeneo yao.
- 12.3 Semina hizi zitafanyika kwa kupitia na kusoma Mwongozo huu wa uchaguzi, ratiba yake; Kanuni za Uchaguzi kuanzia za Mwenyekiti wa Kijiji, Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji; Mwenyekiti wa Kitongoji, Mwenyekiti wa Mtaa na Wajumbe wa Kamati ya Mtaa. Msisitizo utolewe kuhusu hatua zote muhimu za Uchaguzi, muda, na fomu za Uchaguzi ili kuhakikisha Uchaguzi unakuwa huru na wa haki.

13.0 AINA NA IDADI YA WAJUMBE WATAKAOCHAGULIWA

- 13.1 Halmashauri ya Kijiji itakuwa na wajumbe wafuatao:
 - (a) Mwenyekiti wa Kijiji;
 - (b) Wenyeviti wa Vitongoji vilivyomo katika eneo la Kijiji;
 - (c) Wajumbe mchanganyiko Wanawake na Wanaume; na

- (d) Wajumbe wa kundi la Wanawake ambao idadi yao haitakuwa chini ya theluthi moja ya wajumbe wote wa Halmashauri ya Kijiji.

13.2 Kamati ya Mtaa itakuwa na Wajumbe wasiozidi sita watakaochaguliwa na Wakazi wa Mtaa. Wajumbe hao ni wafuatao:-

- (a) Mwenyekiti wa Mtaa;
- (b) Wajumbe wengine watano ambao kati yao wajumbe wasiopungua wawili watakuwa wanawake.

14.0 UDHAMINIWA VYAMA VYA SIASA

14.1 Wagombea wa nafasi zote za Uongozi katika Uchaguzi watatakiwa kudhaminiwa na Vyama vyao vya Siasa.

14.2 Kwa kuzingatia kwamba kila Chama kina utaratibu wake wa kuteua au kutoa udhamini kwa wagombea wake, Wasimamizi wa Uchaguzi watatoa maelekezo mapema kwa Wasimamizi Wasaidizi kuzingatia yafuatayo wakati fomu zitakaporejeshwa:

- (a) Mgombea atahesabiwa kuwa amepata udhamini wa chama chake cha siasa endapo fomu ya maombi ya kugombea uongozi itakuwa imeidhinishwa na ngazi ya chini kabisa katika muundo wa Chama chake;
- (b) Kwa nafasi ya Uenyekiti kila Chama kitatakiwa kutoa Mgombea mmoja. Endapo kutatokea wagombea zaidi ya mmoja kutoka Chama kimoja cha Siasa kwa nafasi hiyo, basi yule aliyeteuliwa na ngazi ya chini kabisa ndiye atahesabika kuwa ndiye Mgombea mwenye udhamini halali;
- (c) Kwa nafasi za ujumbe wa Halmashauri ya Kijiji au Kamati ya Mtaa hakutakuwa na ukomo wa idadi ya wagombea kwa Chama cha Siasa. Chama cha Siasa kinaweza kusimamisha wagombea wa nafasi hizo

kulingana na nafasi zote zinazogombewa;

- (d) Kiongozi au Afisa wa Chama cha Siasa ambaye atahusika na ujazaji wa fomu za Mgombea atatakiwa kuandika majina yake matatu yaliyo kamili na kutaja wadhifa wake katika chama na kugonga mhuri wa chama chake kinachotoa udhamini;
- (e) Fomu itakayorudishwa kwa Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi bila kujazwa kwa ukamilifu haitatambuliwa na Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi katika kufanya uteuzi;
- (f) Mgombea atatakiwa kujaza nakala mbili (2) kwa kila ombi na zote zitatakiwa kuwa na saini ya Kiongozi wa Chama cha Siasa na Mhuri wa Chama cha Mgombea kama uthibitisho wa kudhaminiwa;
- (g) Mwisho wa kurudisha fomu ya kugombea utakuwa saa kumi kamili jioni ya tarehe 4 Novemba, 2019.

15.0 SIKU YA UTEUZI

Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi atafanya uteuzi wa wagombea wa nafasi za uongozi katika ngazi zote tarehe 5 Novemba, 2019.

16.0 PINGAMIZI KUHUSU UTEUZI

- 16.1 Mgombea au mtu aliyeomba kuteuliwa anaweza kuweka pingamizi kuhusu uteuzi wa wagombea.
- 16.2 Pingamizi dhidi ya uteuzi wa wagombea litawasilishwa kwa Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi kuanzia tarehe 5 Novemba hadi tarehe 6 Novemba, 2019 na Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi atasikiliza na kutoa uamuzi kuanzia tarehe 5 Novemba hadi tarehe 7 Novemba, 2019.

17.0 KAMATI YA RUFANI

- 17.1 Makatibu Tawala wa Mikoa watateua wajumbe wa Kamati za

Rufani kwa kila Wilaya ambao watasikiliza na kuamua mapingamizi yanayohusu uteuzi wa wagombea katika Wilaya husika tarehe 29 Oktoba, 2019.

17.2 Wajumbe wa Kamati ya Rufani ni wafuatao:-

- (a) Katibu Tawala wa Wilaya ambaye atakuwa Mwenyekiti;
- (b) Watumishi wa Umma wanne kutoka katika Taasisi za Umma zilizopo katika Wilaya husika; na
- (c) Mtumishi mmoja wa Umma kutoka Ofisi ya Katibu Tawala wa Wilaya ambaye atakuwa Katibu.

17.3 Watu wafuatao hawataruhusiwa kuwa wajumbe wa Kamati ya Rufani:

- (a) Watu wanaohusika na uteuzi wa wagombea kama vile Msimamizi wa Uchaguzi, Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi na Msimamizi wa Kituo;
- (b) Watumishi wa Halmashauri;
- (c) Viongozi wa Vyama vya Siasa katika ngazi yoyote.

17.4 Mgombea au mtu ambaye aliomba kugombea ambaye hataridhika na uamuzi wa Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi kuhusu uteuzi atakuwa na haki ya kukata rufaa kwenye Kamati ya Rufani kuanzia tarehe 5 Novemba hadi tarehe 8 Novemba, 2019. Muda wa kushughulikia rufaa utakuwa ni kuanzia tarehe 5 Novemba hadi tarehe 9 Novemba, 2019.

17.5 Uamuzi wa Kamati ya Rufani kuhusu rufaa dhidi ya pingamizi la uteuzi utakuwa wa mwisho.

18.0 KAMPENI ZA UCHAGUZI:

18.1 Kampeni za Uchaguzi zitafanyika kuanzia tarehe 17 Novemba hadi tarehe 23 Novemba, 2019.

18.2 Mgombea kwenye ngazi za vijiji, vitongoji na mitaa au mwakilishi wake au Chama cha Siasa kinaweza kuitisha mikutano ya kampeni kwa kufuata ratiba itakayowasilishwa na wagombea, wawakilishi wao au vyama vya siasa na kuratibiwa na Msimamizi wa Uchaguzi. Aidha, Vyama vya

Siasa vyenye wagombea vinaweza kuwateua wanachama wake kuendesha kampeni kwa niaba ya wagombea wa vyama vyao.

- 18.3 Kampeni za Uchaguzi zitaanza saa mbili asubuhi na zitamalizika saa kumi na mbili jioni ya kila siku ya kampeni.
- 18.4 Vyombo vya Ulinzi na Usalama hususan Jeshi la Polisi, Mgambo wenye sare au Afisa yeyote anayesimamia ulinzi, vitatumika katika kuhakikisha kunakuwepo na usalama na utulivu katika mikutano ya kampeni na wakati wa Uchaguzi. Vikundi vya ulinzi vya jadi au binafsi au vya mashabiki wa Vyama vya Siasa havitaruhusiwa kutumika kwenye maeneo ya mikutano ya kampeni au ya Uchaguzi.
- 18.5 Wasimamizi Wasaidizi wa Uchaguzi watatakiwa kuhakikisha vikundi vya uhamasishaji vya Vyama vya Siasa vinavyoshiriki Uchaguzi vinatumika kwa madhumuni ya uhamasishaji na si vinginevyo.

19.0 UTARATIBU WA KUPIGA KURA

- 19.1 Uchaguzi utafanyika tarehe 24 Novemba, 2019 kuanzia saa mbili kamili asubuhi hadi saa kumi kamili jioni.
- 19.2 Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Kijiji, Mwenyekiti wa Kitongoji na Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji utafanyika katika vitongoji vilivyomo katika vijiji kwa Mamlaka za Wilaya na Mamlaka za Miji zenye Vijiji.
- 19.3 Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Mtaa na wajumbe wa Kamati ya Mtaa utafanyika katika mitaa iliyomo katika Mamlaka za Miji.
- 19.4 Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Kitongoji katika Mamlaka za Miji Midogo utafanyika katika Vitongoji vilivyoko katika Mamlaka hizo.
- 19.5 Kabla ya kuanza kupiga Kura, Msimamizi wa Kituo atawaonesha Wapiga Kura sanduku la kupigia kura lililo wazi na atalifunga kwa lakiri kwa namna ambayo itazuia kufunguliwa bila kukata lakiri.

19.6 Kabla ya Msimamizi wa Kituo hajampatia Mpiga Kura karatasi za kupigia kura, atajiridhisha kama jina la Mpiga Kura limeorodheshwa katika Orodha ya Wapiga Kura na baada ya kuridhika atamtaka Mpiga Kura ajitambulisho kwa kutumia kitambulisho kimoja kati ya vitambulisho vifuatavyo:

- (a) kitambulisho cha mpiga kura;
- (b) kitambulisho cha kazi;
- (c) hati ya kusafiria;
- (d) kadi ya bima ya afya;
- (e) kitambulisho cha shule au chuo;
- (f) kitambulisho cha mifuko ya hifadhi ya jamii;
- (g) leseni ya udereva; au
- (h) kitambulisho cha taifa.

19.7 Endapo Mpiga Kura atakuwa hana kitambulisho cha aina yoyote kilichotajwa katika Kanuni za Uchaguzi, lakini jina lake limo kwenye Orodha ya Wapiga Kura iliyoandaliwa kwa mujibu wa Kanuni za Uchaguzi, Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi atamruhusu mtu huyo kupigia kura baada ya kutambuliwa na wakazi wa eneo husika.

19.8 Kwenye ngazi ya Mtaa:-

Kwa kuzingatia kuwa Wajumbe wa Kamati ya Mtaa ni sita, wawili miongoni mwao wakiwa ni wanawake, Msimamizi wa Kituo atampatia mpiga kura karatasi tatu za kupigia kura kwa nafasi zifuatazo:-

- (a) nafasi moja ya Mwenyekiti ;
- (b) nafasi tatu za wajumbe wa Kamati ya Mtaa kutoka kundi mchanganyiko la wanaume na wanawake; na
- (c) nafasi mbili za wajumbe wa Kamati ya Mtaa kutoka kundi la wanawake.

- 19.9 Kwenye ngazi ya vitongoji vilivyoko katika Mamlaka za Miji Midogo, Uchaguzi utakuwa ni wa Mwenyekiti wa Kitongoji tu. Hivyo, Msimamizi wa Kituo atampatia mpiga kura karatasi moja ya kupigia kura kwa ajili ya kuchagua Mwenyekiti wa Kitongoji.
- 19.10 Kwenye ngazi ya Kijiji:-
Kwa kuzingatia kuwa idadi ya Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji haitazidi wajumbe ishirini na tano, theluthi moja miongoni mwao wakiwa ni wanawake, Msimamizi wa Kituo atampatia mpiga kura karatasi nne za kupigia kura kwa nafasi zifuatazo:-
- (a) Mwenyekiti wa Kijiji;
 - (b) Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji wa kundi mchanganyiko la wanaume na wanawake;
 - (c) Wajumbe wa kundi la wanawake; na
 - (d) Mwenyekiti wa Kitongoji.
- 19.11 Kura zitakuwa za siri na zitapigwa katika majengo ya umma au sehemu ambayo Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi ataiteua baada ya kushauriana na wagombea, wawakilishi wao au Vyama vya Siasa isipokuwa majengo ya vyombo vya usalama, Taasisi za Dini na Vyama vya Siasa hayatumika.
- 19.12 Mpiga Kura yeyote ambaye ana ulemavu wa macho, ulemavu wowote wa kimaumbile au kutokujua kusoma na kuandika, anaweza kumwomba mtu aliyemchagua yeye mwenyewe kumsaidia kupiga kura isipokuwa Msimamizi wa Uchaguzi, Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi, Msimamizi wa Kituo, Mgombea au Mwakilishi wake hawataruhusiwa kumsaidia Mpiga Kura.
- 19.13 Mtu anayeweza kumsaidia Mpiga Kura anaweza kuwa Mtumishi wa Umma, rafiki au ndugu wa Mpiga Kura na mtu huyo si lazima awe ni Mpiga Kura.

20.0 VIFAA VITAKAVYOTUMIKA KWENYE UCHAGUZI:

20.1 Vifaa vifuatavyo vitatumika katika uchaguzi:-

- (a) Orodha ya Wapiga Kura wenye sifa za kupiga kura kwa eneo husika;
- (b) Karatasi za Kupiga Kura;
- (c) Meza moja ambako kura zitahesabiwa;
- (d) Masanduku ya kupigia kura yenye kuonyesha kitu kilichomo ndani ya sanduku (*Transparent*) ambamo kura zitakuwa zinawekwa na Wapiga Kura;
- (e) Mifuko mikubwa ya kawaida itakayotunza kura baada ya kuhesabiwa na uchaguzi kukamilika;
- (f) Fomu za Matokeo ya Uchaguzi;
- (g) Fomu za kuomba kugombea; na
- (h) Mihuri ya Halmashauri ya Kijiji au Serikali ya Kijiji kwa maeneo ya Vijiji na Vitongoji; na Mhuri wa Mtendaji wa Mtaa au Kata kwa uchaguzi wa Viongozi wa Mtaa.

21.0 UTARATIBU WA KUWASILISHA TAARIFA NA MATOKEO YA UCHAGUZI

21.1 Matokeo ya Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Kijiji, Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji, Wenyeviti wa Vitongoji na Mtaa na Wajumbe wa Kamati ya Mtaa yatajazwa kwenye Fomu Maalum ambayo itasainiwa na Wagombea au Wawakilishi wao pamoja na Msimamizi wa Kituo na kubandikwa kwenye sehemu ya Matangazo ya Uchaguzi.

21.2 Nakala za matokeo ya Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Kijiji na Wajumbe wa Halmashauri ya Vijiji kutoka katika vitongoji zitawasilishwa Ofisi ya Serikali ya Kijiji kwa ajili ya kujumlishwa na kutangazwa washindi.

21.3 Matokeo ya Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Mtaa na Wajumbe wa Kamati ya Mtaa yatatangazwa katika ngazi ya mtaa

husika.

- 21.4 Matokeo ya Mwenyekiti wa Kitongoji yatatangazwa katika ngazi ya Kitongoji husika.
- 21.5 Wasimamizi wa Vituo vya Uchaguzi watatakiwa kuwasilisha matokeo ya Uchaguzi kwa Wasimamizi Wasaidizi wa Uchaguzi ngazi ya Mtaa au Kijiji yenye taarifa zifuatazo;
- (a) Majina ya wagombea, vyama vyao vya siasa na idadi ya kura walizopata;
 - (b) Idadi ya wakazi waliojiandikisha;
 - (c) Idadi ya wakazi waliopiga kura; na
 - (d) Idadi ya kura zilizoharibika.
- 21.6 Wasimamizi Wasaidizi wa Uchaguzi ngazi ya Mtaa na Vijiji wataunganisha taarifa zinazotoka kwenye Vitongoji na Mitaa na kuziwasilisha kwa Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi ngazi ya Kata ambaye naye ataziwasilisha kwa Msimamizi wa Uchaguzi.
- 21.7 Msimamizi wa Uchaguzi ataunganisha taarifa zote za matokeo ya Uchaguzi na kuweka kumbukumbu zake kama Msimamizi wa Uchaguzi na kisha kutuma taarifa ya matokeo ya Uchaguzi yenye kuonyesha taarifa zilizoelezwa hapo juu kwa Katibu Mkuu - Ofisi ya Rais - Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa na nakala kwa Katibu Tawala wa Mkoa.

22.0 USHIRIKI WA VYAMA VYA SIASA

22.1 Wakurugenzi wa Halmashauri kwa nafasi zao kama Wasimamizi wa Uchaguzi watatakiwa kuitisha Mkutano wa siku moja (1) wa Viongozi wa ngazi za Wilaya wa Vyama vya Siasa vyenye usajili wa kudumu ili:-

- (a) Kuwapa elimu kuhusu Uchaguzi wa Viongozi wa ngazi za Vijiji, Vitongoji na Mitaa kwa mujibu wa Kanuni za

Uchaguzi, 2019;

- (b) Kuelekeza utaratibu utakaotumika kuwaandikisha kwenye Orodha ya Wapiga Kura wakazi wa maeneo ya Vitongoji na Mitaa wenye sifa za kupiga kura;
- (c) Kuelezea sifa za Wapiga Kura na sifa za Wagombea;
- (d) Kuelezea idadi ya Vijiji, Vitongoji na Mitaa iliyopo kwenye eneo la Halmashauri; na
- (e) Kuelezea ratiba ya matukio yote muhimu hadi siku ya uchaguzi.

22.2 Kila Chama cha Siasa kitawajibika kugharamia ushiriki wa wajumbe wake katika Mkutano huo.

23.0 NAFASI WAZI

23.1 Nafasi ya Uenyekiti wa Kijiji, ujumbe wa Halmashauri ya Kijiji, Uenyekiti wa Kitongoji, Uenyekiti wa Mtaa au ujumbe wa kamati ya Mtaa itakuwa wazi endapo yatatokea mambo yafuatayo:

- (a) kifo cha Mwenyekiti au Mjumbe;
- (b) Mwenyekiti au Mjumbe kujiuzulu wadhifa wake;
- (c) Mwenyekiti au Mjumbe kukosa sifa za kuwa mgombea;
- (d) Kubatilishwa kwa matokeo ya Uchaguzi;
- (e) Mwenyekiti au Mjumbe kukoma kuwa mwanachama wa Chama cha Siasa kilichomdhamini;
- (f) Mwenyekiti au Mjumbe kuhama Kijiji, Kitongoji au Mtaa kwa kadri itakavyokuwa;
- (g) Mwenyekiti kutoitisha mikutano mitatu ya kawaida mfululizo bila kuwa na sababu za msingi;
- (h) Mwenyekiti au Mjumbe kutohudhuria mikutano mitatu mfululizo ya kawaida bila kuwa na sababu ya msingi;

- (i) kugawanywa kwa Kijiji, Kitongoji au Mtaa; au
- (j) Mwenyekiti au Mjumbe kuvuliwa madaraka kwa mujibu wa Sheria.

23.2 Endapo litatokea jambo lolote litakalo sababisha nafasi wazi Mtendaji wa Kijiji au Mtaa atatoa taarifa kwa Msimamizi wa Uchaguzi katika kipindi kisichozidi siku saba tangu kutokea kwa jambo hilo.

23.3 Msimamizi wa Uchaguzi atatangaza kuwepo kwa nafasi wazi ya Uenyekiti wa Kijiji, Ujumbe wa Halmashauri ya Kijiji, Uenyekiti wa Kitongoji, Uenyekiti wa Mtaa au Ujumbe wa Kamati ya Mtaa ndani ya siku kumi na nne baada ya kupokea taarifa kutoka kwa Mtendaji wa Kijiji au Mtaa juu ya kuwepo kwa nafasi wazi.

23.4 Nafasi ya uenyekiti wa Kijiji, ujumbe wa Halmashauri ya Kijiji, uenyekiti wa Kitongoji, uenyekiti wa Mtaa au ujumbe wa kamati ya mtaa itajazwa katika muda wa siku sitini baada ya kutangazwa kuwa wazi.

24.0 MWISHO

Wasimamizi wa Uchaguzi, Wasimamizi Wasaidizi wa Uchaguzi, Wasimamizi wa Vituo na watu wote watakaohusika na shughuli za Uchaguzi wanatakiwa kusoma na kuzingatia kwa makini Kanuni za Uchaguzi wa Mwenyekiti na Wajumbe wa Halmashauri ya Kijiji kwa Mamlaka za Miji na Mamlaka za Wilaya za Mwaka 2019; Kanuni za Uchaguzi wa Mwenyekiti wa Kitongoji kwa Mamlaka za Miji Midogo na Kanuni za Mwenyekiti wa Mtaa na Wajumbe wa Kamati ya Mtaa za Mwaka 2019 katika kutekeleza majukumu yao wakati wa Uchaguzi.

DODOMA

.....2019

*Rais-Tawala za
Serikali za Mitaa*

SELEMAN S. JAFO

*Waziri wa Nchi, Ofisi ya
Mikoa na*

JEDWALI LA MATUKIO YA UCHAGUZI

Na.	TUKIO	TAREHE	MHUSIKA
1.	Tangazo la Uchaguzi kwa Umma	26 Agosti, 2019	WN
2.	Maombi ya kuangalia uchaguzi	27Agosti-16 Septemba, 2019	KM
3.	Tangazo la majina na mipaka ya Vijiji na Vitongoji	13 Septemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
4.	Uteuzi wa Wasimamizi wasaidizi wa Uchaguzi na Wasimamizi wa Vituo.	16-22 Septemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
5.	Maelezo kuhusu Uchaguzi	23 Septemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
6.	Uteuzi wa waandikishaji wa wapiga kura.	3 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
7.	Viapo kwa waandikishaji wa wapiga kura, wasimamizi wa vituo na wasimamizi wasaidizi wa uchaguzi	4-6 Oktoba, 2019	Msimamizi wa uchaguzi
8.	Elimu kwa waandikishaji wa wapiga kura	4-6 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
9.	Zoezi la uandikishaji wa wapiga kura	8-14 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
10.	Kubandikwa kwa Orodha ya Wapiga Kura	15 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
11.	Ukaguzi wa Orodha ya Wapiga Kura	15-21 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
12.	Pingamizi kuhusu uandikishaji wa wapiga kura	15-21 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi Msaidizi
13.	Uamuzi kuhusu pingamizi	21-22 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi Msaidizi
14.	Marekebisha ya Orodha ya Wapiga Kura	21-22 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi Msaidizi
15.	Kukata rufaa dhidi ya uamuzi wa pingamizi	21-23 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
16.	Uamuzi wa rufaa	21-26 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
17.	Kukoma uongozi kwa viongozi waliopo madarakani	22 Oktoba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
18.	Kuchukua fomu za kugombea	29 Oktoba, 2019	Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi
19.	Kurejesha fomu za kugombea	29 Oktoba-4 Novemba. 2019	Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi
20.	Uteuzi wa Kamati ya Rufani	29 Oktoba, 2019	Katibu Tawala wa Mkoa
21.	Uteuzi wa wagombea	5 Novemba, 2019	Msimamizi Msaidizi wa Uchaguzi
22.	Uwasilishaji wa pingamizi kuhusu uteuzi	5-6 Novemba, 2019	Mwombaji/Mgombea/
23.	Uamuzi wa pingamizi kuhusu uteuzi	5-7 Novemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi Msaidizi
24.	Kukata rufaa dhidi ya uamuzi kuhusu pingamizi la uteuzi	5-8 Novemba, 2019	Mwombaji/Mgombea/Msimamizi wa Uchaguzi
25.	Uamuzi wa kamati ya rufaa	5-9 Novemba, 2019	Kamati ya Rufani
26.	Uwasilishaji wa ratiba za mikutano ya kampeni kutoka katika Vyama vya Siasa	10 Novemba, 2019	Vyama vya Siasa/ Msimamizi wa Uchaguzi
27.	Uwasilishaji wa ratiba za mikutano ya kampeni kwa Mkuu wa Polisi wa Wilaya	14 Novemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
28.	Kuanza kwa kampeni	17-23 Novemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi
29.	Siku ya Uchaguzi	24 Novemba, 2019	Msimamizi wa Uchaguzi

